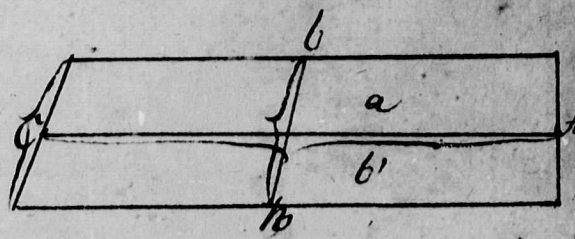

BF-400/1

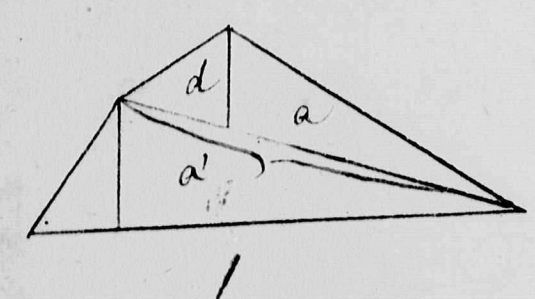
§. 17. A Parallelogrammum á
 reája száma, úgy jön ki, az ar.
 ak meg mondott mértékire nézve, ha
 a' basis multiplicáltatik a'
 altitudoval; A Triangulum, fele
 egy akkora latusu s magasságu
 parallelogrammumnak, tehát a'
 triangulum areája = a basishez
 multiplicálva per fél altitudinem.
 A Polygonum regulare areája =
 a' periméterhez multiplicálva a'
 centrumtól akármely oldalra bocsá-
 tott perpendicularisnak felével; A
 Circulus areája aequal a' perimé-
 ter na magasságához multiplicálva
 a' fél radiussal, tehát aequal
 $r^2 \pi$, ha r a radius, s π a peri-
 pheria nagyságát teszi a dia-
 meterre nézve, mely kicsi hibával
 $\frac{22}{7}$; tulajdonképpen mikor a pe-
 ripheria rectával hasonlítatik
 egybe a' belé írt polygonum peri-
 méterének; ha mind nevezdik
 az oldalak száma; limbe értetik,
 i: i: egy olyan recta a' melyet
 a polygonum perimetre soha
 el nem ér, de a' melyhez dato
 quolibet
 aequal

9.
 egy hogy akármely meg adható
 ha' kisebb maradjon sem: sőt
 van olyan π melynek areája
 a circulusénál sem nagyobb sem
 kisebb. -

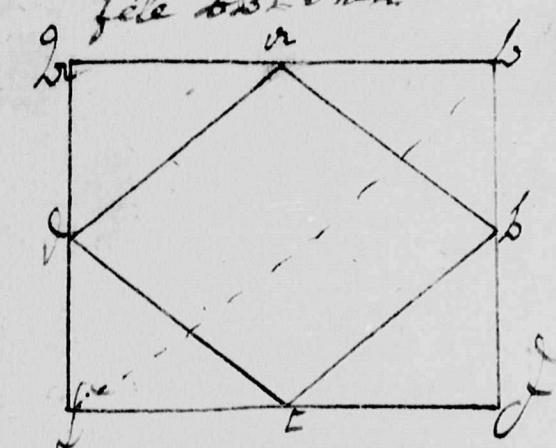
§. 17. A Parallelog

BF-hoo/14
10

Akarmilyen quadrilaterum
szélessége ha a, b, c, d
az oldalok közepi és
völgye parallelogramma
fele dől. Szélessége

4. Fel felmérés
Lásd Arith. elve
(lap 1)

quodlibet közelebb mehet; ez a' pont
van, de meg számolható olyan
munkákkal a' melyek közül akar
mellyik ez: rectat vonni, circuli
írni; meg adni még nem lehet,
egyebaránt semis infinitakkal
meg kíván sokképpen tenni.

A' Trapezium areája egyenlő a' b'
a. a' szembe lévő // lők távlati
tehát az a' altitudo, a' b' pedig a'
nem parallel oldalok közepi menő
recta; másképpen egyenlő $\frac{b+a}{2} \cdot a$. Akar
mely négy szög két triangulumból
áll, és egyenlő a' köz basis d'hez
multiplicatum per $\frac{a+d}{2}$

Akarmely rectilineumnak areája
ki, jö szemmárvan areajokat azon
négy szögüknek a' triangulumok
nak areáját, a' melyekre ortho.

S., Akarhol mérték az öl,
mely osztja 6 sugra, a' sug 12
többsz, a' tröl 12 lineas minima. az.
Egy Döl osztik hat szöletre, mely
nevezetnek a' méreibe quadrat. sug-
nak, egy ilyen szölet osztatik 12
szöletre, melyek nevezetnek quadrat
trölöknek. az. Ezen szöleteknek
basisa mindenkor egy öl, a' neve
szöletek, a' meg jegyzéssel, hogy mikor két
factor

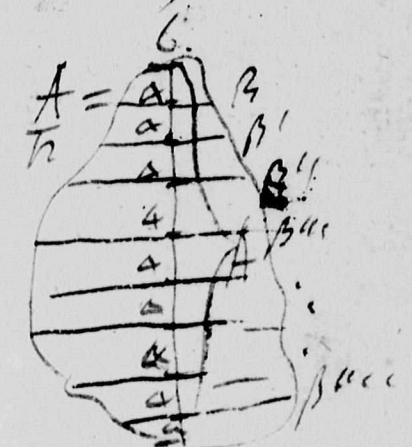
nevezetnek van a' magobá' górol.
Egy a' kubik méreibe is egy kubik
öl osztatik hat szöletre, melyek
kubik sugra'nak nevezetnek, egy
ilyen szölet 12 szöletre osztatik,
melyek kubik szöletnek hivat-
nak. Itt mindenkor Döl a' basis, a'
szölet altitudójáról van a' nevezet.
Az areák fel vetése távirás.
13. Ha egy négy szög oldalainak
közepi egybe kötötnek, egy szög
parallelogrammum lesz, melynek are-
ája fel a' négy szögének.

14. Első rend a' basis, az alba a' ma-
gobá' gó: ha triangulumról van a' szög
altitudo a' fel altitudót kell érteni. Jobb
felől kell el kezdeni a' vonások szá-
mát a' mennyi van együtt az utol-
sóbá' le kell írni, itt $11+11=22$ aru-
tán, mind egygyel kevesebbet a' mint
látzik; akkor mindenik terminust job-
ról kezdve bal felé mindenik termi-
nustal a' mint közönsegesen) multip-
licálni kell; úgy hogy mikor egy bal
felé következéssel új terminustal esik
a' multiplicatio a' actum egygyel
határobb meggyen bal felé a' mint a'
közönseges multiplicatio banforral
a' meg jegyzéssel, hogy mikor két
factor

RI-hoo/14
BF-hoo/21

11.

11°	5'	2"
30°	4'	4"
00° 27'	5"	4"
26° 0'	4	
20° 06'		
50° 8'	Q"	4"

Ar are B lyp
$$\frac{b+p}{2} \cdot x + \frac{\beta+p'}{2} \cdot x + \dots + \frac{\beta+p'}{2} \cdot x$$

$$= x \left(\frac{b+\beta}{2} + \frac{\beta+\beta'}{2} + \dots + \frac{\beta+\beta'}{2} \right)$$

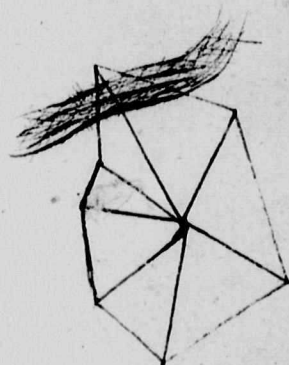
Factor köziül egyik sem öl, a factum
duplicattafék, és csak a residuum
irojék be, a quotus pedig a követke-
ző factumhoz adojék; vég tőre pedig
a partiale factumok kvattalpa-
nak össze, mindenkor az irt diuisio
után való residuumot írva be, egy
szén a jobb felől való szélsőig t. i.:

$2.4 = 8'$, $2.8' = 16'' = 1''' - 4''$ az $1'''$ által
 meggyen a következőhöz; $14.5 = 20$; 20.2
 $= 40$; $40 + 1 = 41'''$. $1'' = 3'$ mely adódik a
 következőhöz; $+ 5'''$ (mely be íródik); miután
 valamelyik factor ööl, akkor duplicatio
 nem lesz; a pariale factortól egybe
 adásába látjuk, hogy $6'' + 7'' + 7'' = 20$,
 mely téren $1', 8'', 8''$ be íródik $1' + 3'$
 $+ 12' = 1^\circ$ mely az elektor átvárá
 marad o.

Legyen n szám V számu vonással,
és m szám μ számu vonással egy
olyan rektángulumnak, melynek az
alsó arcja jön ki ez a multiplika-
ciója attól; az első szám $= \frac{n}{6.12^V}$
az az unitásnak aránya p:o:
legyen $n=5''$, ez 5 olyan részt tart
magában, a melyekt az unitás 6.12^V-
tart; tehát $= \frac{5}{6.12^V}$, itt $a'V=3$; a' má-
sik oldal az unitásnak $\frac{m}{6.12^\mu}$ -i de,
tehát $\frac{n}{6.12^V} \cdot \frac{m}{6.12^\mu} = \frac{n \cdot m}{6 \cdot 6.12^{V+\mu-2}}$,
mely ha mind numerátora, mind de

Mind denominátora multiplicat-
tátik $2^{\mu} = \frac{2nm}{6 \cdot 12} v + \mu - i$
annyi vonással, a hányados a' iváll
mint factor a' közelebbi denomiátor-
ba, hozzá tevén még egy vonást az
ötö levő 6-ra, tehát $= 2nm \cdot \frac{v}{6 \cdot 12} v + \mu - i$
 $= 2nm^{\frac{v}{6} + \mu}$ számú vonással, azaz annyi-
val a' hány. van in (summa a' leltöbén).
innen látszik, hogy miért kell dupli-
calni, miért summázónak a' vonások,
& miért, apad a' szám egygyel baljellel
midőn a' felsőbe egygyel bővel apadnak,
& a' multiplicato terminuse nem vál-
tozik.

§. Ha két figura similis, az
egyiknek egy oldalát, a' másikba annak
meg felelő oldalának n -de akkor
az elsőnek araja a' máso-
dikénak $\frac{1}{n}$ -ja; p: o: két akkora
oldalú Otúmnak araja $\frac{1}{2}$ -
negy akkora, három akkora
oldalú ^{gyalomszög} circulusnak araja
 $\frac{1}{3}$ -kilentz akkora. A' si-
mile corpusokban harmadik
potentia vetetődik p: o:
két akkora oldalú Cu-
busnak soliditasa
nyolcz

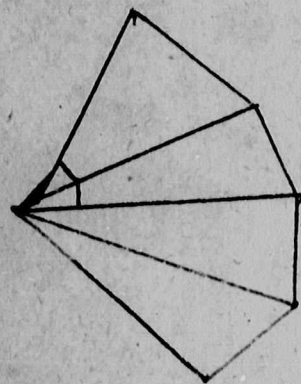

nyolcs akkora, három
akkora sphaerajé 27 akkora.

§. A' mérőül egy areát
sokképpen lehet fel venni

1. Ha a' középhe egy
pontból lehet mérni mind
egyik szegelyre; vagy min
denik oldalát meg mérve
a' triangulumokat rendre per
tria latera kitsibe le lehet tenni,
vagy csak a' középből me-
rő oldalakat kell meg
mérni, s a' körbe fogott
szegelyeket a' fennelt
irt módon mellyet lehet
per tria latera is le-
tenni: ezen utolsó mód
mikor valamely oldal
a' perimeterbe nem
lehet meg mérni.

Ízinte így lehet me-
melykor

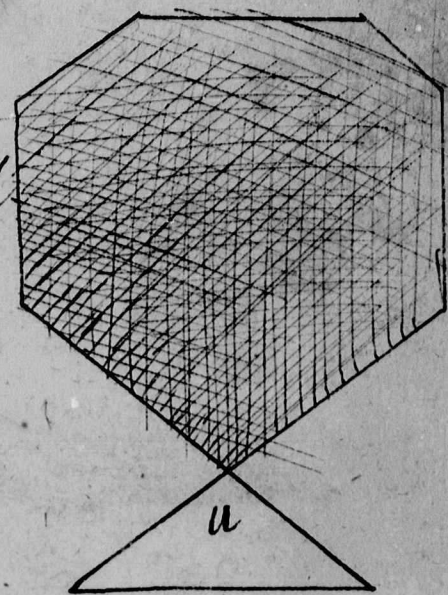

nemelykor az osztás
pontját a' perimeterbe
venni

2. Mikor a' figurába
bő nem lehet mérni, ha-
közül lehet járni, meg kell
az oldalakat mérni, s a'
verticalis szegelyteret
a' millyen (az u
(per tria latera.)

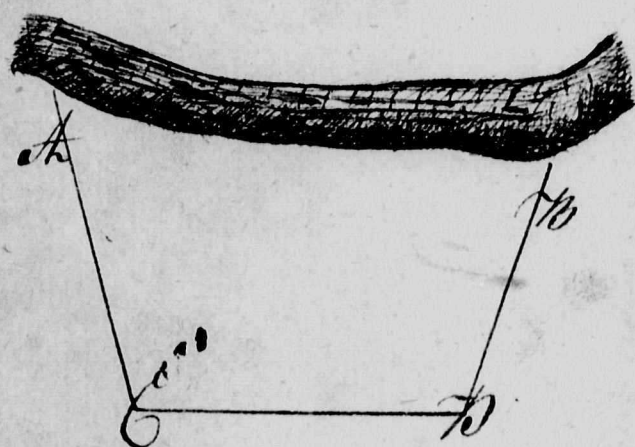
s a' mint követkérnek
kitsibe le tenni. Ha
közül nem lehet járni,
a' mely oldal nem lehet
meg mérni, im-
mediate, használni
kell a' fenn
irt modot.

A. B. o.

BF-400/4V.

17.

A B oldalt meg
lehet kapni körbe
vett C és D pontok
által is, ha tudni il
lik A C, ~~CD~~
CD, BD meg
mérőnek C és
D széleletekkel
mind a' hany van
egy más után egy
gyütt ketsibe le
te vődnék.

Szerkeszt Ladislau Antal

3 Vonalat
Sok egy recta